

**CONCURSUL DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE / CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE / REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

14 iulie 2010

Proba scrisă la Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

VARIANTA 2

- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.**
- **Se punctează oricare alte formulări / modalități de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.**

I. TÉTEL

(30 punct)

a) alkotásmód megnevezése, érvelésmód megnevezése, eszmetörténeti magyarázat 4 pont

Érvényes, kifejtett válasz 4 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszádra 1 pont.

Lehetséges válasz: A kompiláció mint ars, alkotásmód; tekintélyekre hivatkozó érvek, latin idézetek, a középkor óta forgalmazott exemplum (a pókról és a méhről) a szintetikus anyagfelhasználás értékének alátámasztására; eszmetörténeti magyarázat: a katolikus hitvédelem hagyományra támaszkodása.

b) magyar és latin nyelv viszonya, nyelvhasználat és szövegtípus viszonya 6 pont

Érvényes, kifejtett válasz 6 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, kísérlet a válaszádra 1 pont.

Lehetséges válasz: A latin–magyar hierarchikus természetesnek mondható viszonya mellett a kétnyelvűség kérdése (polémiában és prédikációban igen, kegyességi szövegben nem), az egy *vita*–egy *nyelv* elvének hangsúlyozása.

c) Pázmány fordítói gyakorlatának problematikája, más szerzők nyilatkozata a témában

4 pont

Érvényes, kifejtett válasz 10 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 6 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 4 pont, kísérlet a válaszádra 1 pont.

Lehetséges válasz: A forrásnyelvi szöveg tiszteletbentartása a célnyelv jellegzetességeinek figyelembevételével; kegyességi szövegben a kétnyelvűség mellőzése; másoknál sok panasz a magyar nyelv „sovány és szűk szovai” miatt, ill. alkalmi nyelvújító tevékenység.

d) retorikai eljárás megnevezése, értelmezés

10 pont

Érvényes, kifejtett válasz 4 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszádra 1 pont.

Lehetséges válasz: Az exemplum füzérszerű használatának és a szónoki hitelesség retorikai elvárásának értelmezése.

Logikus gondolatmenet, nyelvhelyesség, helyesírás

6 pont

Logikus gondolatmenet, helyes nyelv- és fogalomhasználat, kifogástalan helyesírás 6 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalom- és nyelvhasználat, két-három helyesírási hiba 4 pont, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, két-három helyesírási hiba 3 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, gyenge helyesírás 1 pont.

II. TÉTEL

(30 pont)

1.a)

- a szófajt tulajdonképpen a mondatból lehet megállapítani; hagyományosan háromféle kritérium alapján különböztetjük meg a szófajokat (a szó jelentése, a szó alaktani viselkedése és a szó mondatbeli funkciója alapján), de ezeket nem lehet külön-külön alkalmazni; szófajiság és mondatrészszerkezet, ill. szófajiság és morfológia között összefüggés pár mondatos kifejtése 3 pont
  - a szakirodalomban nincs konszenzus egyes szófaji besorolások esetében; pl. számnév, névmások, funkciógék, névutómellékevek, határozóvá tevő mint; ezeknek a problémáknak a rövid leírását várjuk el itt 3 pont
- 6 pont**

b)

- a lexikai szófajiság (a szavak szótári jelentéséhez tartozó szófaji jelentés), a kettős szófajúság (tipikusan kettős szófajúak a népnevek, színnevek, szárnevek, a napszakokat megnevező szavak; ill. a hármasszófajúság a határozószók, a ragvonzó névutók és az igekötők esetében), az átmeneti szófaj (két szófaj tulajdonságait hordozza egyszerre, az igenevek) és az aktuális szófaj (aktuális használatból ered; a mondatok szóelőfordulásainak saját szófaja; az aktuális és a lexikális szófaj nem mindig egyezik meg)
- 4 pont**

2.

- mondatbeli szerep és szófaj:
    - szeládon: helyhatározó; ragos főnév
    - lepönt: állítmány; igekötős ige
    - lardaság: alany, főnév
    - májó: jelző; melléknév/melléknévi igenév
    - sipogva: módhatározó/állapothatározó; határozói igenév
    - rohátnokok mögén: helyhatározó, főnév (többes számú) + névutó
- 4 pont**
- indoklás:
    - szeládon: a mondatban az állítmányhoz kapcsolódik, és -on toldalék van rajta
    - lepönt: a mondatban az -ás képzős főnév mellett csak állítmányi szerepet tölthet be; felismerhető, érzékelhető a le igekötő
    - lardaság: -ság képzője világosan felismerhető; a nincs mellett pedig alanyi szerepben állhat
    - májó: -ó végződés, illetve az -és toldalékú főnév előtt állva csak jelzői szerepet tölthet be
    - sipogva: toldalék + igéhez kapcsolódik
    - rohátnokok mögén: igéhez kapcsolódik a mondatban; a többes szám jele világosan felismerhető, illetve a névutó -n toldalékja

Megjegyzés: minden olyan helyes indoklást, amelyből látszik, honnan ismerte fel a vizsgázó a mondatrészt, illetve a szófajt, el kell fogadni

10 pont

Logikus gondolatmenet, nyelvhelyesség, helyesírás **6 pont**
Logikus gondolatmenet, helyes nyelv- és fogalomhasználat, kifogástalan helyesírás **6 pont**,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalom- és nyelvhasználat, két-három helyesírási hiba **4 pont**,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, két-három helyesírási hiba **3 pont**,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, gyenge helyesírás **1 pont**.

III. TÉTEL

(30 pont)

a) a módszer megnevezése

4 pont

Helyes válasz: szerepjáték

Elfogadható a kommunikációs játék, szimuláció: 2 pont

b) tanulóközpontú módszerek megnevezése (egyenként 2 pont)

6 pont

Lehetséges válasz: ötlebörze, vita, disputa, projekt vagy más tanulóközpontú módszer

c) ismeretek megnevezése, ezek szerepe

10 pont

A nem nyelvi kommunikáció jelentése, a testtartás és gesztusok szerepe a nem nyelvi kommunikációban

7 pont

A testtartás jelentésének értelmezése a megadott helyzetekben

3 pont

d) feladat elkészítése

4 pont

Példa szerepjátékra: az utasítások legyenek egyértelműek, tartalmazzanak szempontokat a feladat megoldásához és az ismeretek felfedezéséhez/tudatosításához!

Logikus gondolatmenet, nyelvhelyesség, helyesírás

6 pont

Logikus gondolatmenet, helyes nyelv- és fogalomhasználat, kifogástalan helyesírás *6 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalom- és nyelvhasználat, két-három helyesírási hiba *4 pont*, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, két-három helyesírási hiba *3 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, gyenge helyesírás *1 pont*.